

HEADLINES
RADIO SHOW
TACKLING FASCINATING MODERN
CONTROVERSIES FROM
A HALACHIC PERSPECTIVE
with
DOVID LICHTENSTEIN

Smoking | Senility

Shiur# 474 | Jul 13th 2024

סוכות רשימות לב תשל"ז

שנים מקרא ואחד תרגום אפי' עטרות ודיבון [ברכות ח.], וע"ע אר"ח סי' רפ"ה ובט"ז שם], מבואר בראשונים דנקט כאן הפסוק של עטרות ודיבון מטעם דהתרגום שלו שוה ללשה"ק. אבל עדיין צ"ע [וע' תוס'] דהלא גם תיבות ראובן שמעון תרגום שלהן שוה ללשה"ק. ומבואר בגר"א דיש תחום של קדושה, ותחום של טומאה שכנגד, ותחום של חול ביניהם שיתכן לימשך לכאן ולכאן. במקום, א"י תחום הקדושה, ומדבר העמים התחום שכנגד, ועבר הירדן תחום החול. בלשון, לה"ק תחום הקדושה. לשונות העמים תחום הטומאה. ולשוז ארמית תחום החול.

ועטרות ודיבון מעבר הירדן הן ואינן בעצם מקדושת ארץ ישראל, רק דהרצון להכניסם לתחום הקדושה. וכמו כן לשון התרגום דבעצם אינו קדוש, רק דהרצון להכניסו לתחום הקדושה, ולכן נקטו שנים מקרא ואחד תרגום, ואפי' עטרות ודיבון.

Riddles of the Week

#1

תוספות מסכת יומא דף יב עמוד ב ד"ה כהן גדול

כהן גדול משום איבה - הקשה ר"י מדקאמר טעמא משום איבה מכלל דמן הדין ראוי להיות כהן גדול מדאורייתא אלא גזרו ביה רבנן משום איבה ותימה אם כן מאי איצטריך לפרושי טעמא דכהן הדיוט משום מעלין בקדש וכו' תיפוק ליה מדילפינן מקרא בפרק שני דזבחים (דף יח.). דכהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה משום מחוסר בגדים וליכא למימר דהא דקאמר דלא חזי להיות כהן גדול משום איבה היינו לאחר מיתת הראשון דהא מודה רבי יוסי דאם מת ראשון שני חוזר לעבודתו וי"ל דכהן גדול מתמנה בפה ומסתלק בפה ובירושלמי דריש ליה מקרא ומסתברא שהדבר תלוי במלך ובאחיו הכהנים כדאמר בפרק הבא על יבמות דף סא.) דינאי מלכא אוקמיה ליהושע בן גמלא בכהני רברבי ואמר בתוספתא [פ"א] ובירושלמי ביוסף בן אלם מציפורי שאירע פסול בכהן גדול ושימש תחתיו ולאחר שיצא אמר אדוני המלך פר ושעיר שקרבין היום משל מי משלי או משל כהן גדול אמר לו המלך לא דיך ששימשת שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם וכו' עד וידע שהוסע מן הכהונה.

פרשת דרכים [מהמשנה למלך] דרוש יא

נמצינו למדין, שאביגיל ודוד היו חלוקין בדין. שדוד היה סבור דמשעה שנמשח ע"י שמואל יש לו דין מלך ואף שעדין שאול קיים, ואביגיל סוברת שאין לו דין מלך אף שכבר נמשח ע"י שמואל מאחר שעדין שאול קיים וכו'. והכונה היא עם מאי דאמרינן בירושלמי פרק קמא דראש השנה, וברות רבתי עלה דקרא דויאמר לה בועז לעת האוכל גשי הלום, אמר רב הונא כל אותם ששה חדשים שהיה בורח דוד מאבשלום לא עלו לדוד ממנין שני מלכותו שהיה מתכפר בשעירה כהדיוט, ע"כ. הרי דסבירא ליה לדוד דאף שהוא היה משוח מפי ה' וכבר התחיל במלכותו, מכל מקום כיון שנטו כל ישראל אחרי אבשלום אין לו דין מלך.

וכן כתב רד"ק עלה דקרא דכי יואב נטה אחרי אדניה ואחרי אבשלום לא נטה וז"ל כי אילו נטה אחרי אבשלום ולא נטה אחרי אדניה לא היה לו לפחוד, שכיון שכל ישראל היו רוצים להמליכו לא היה מורד שיתחייב מיתה, שאם כן היה עמשה חייב מיתה, והנה דוד אמר לו לשומו שר צבא ובקש עתה את דמו מיד יואב, ע"כ. ואפשר דמטעם זה לא רצה דוד להרוג את שמעי כשבזהו, דהא קי"ל דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, אלא דסבר דוד דמאחר שכל ישראל נטו אחרי אבשלום אין לו דין מלך, דומיא דמה שהיה מתכפר בשעירה כהדיוט.

רמ"א יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמה סעיף כב

ומי שהוחזק לרב בעיר אפילו החזיק בעצמו באיזה שררה, אין להורידו מגדולתו אף על פי שבא לשם אחר גדול ממנו (ריב"ש סימן רע"א). אפילו בנו ובן בנו לעולם קודמים לאחרים, כל זמן שממלאים מקום אבותיהם ביראה

והם חכמים קצת. (רמב"ם פ"א מהלכות מלכים). ובמקום שיש מנהג לקבל רב על זמן קצוב, או שמנהג לבחור במי שירצו, הרשות בידם, (כל בו). אבל כל שקבלו הקהל עליהם וכל שכן אם עשו ברצון השררה אין לשום גדול בעולם להשתרר עליו ולהורידו (שם בריב"ש).

#2

רמב"ן פרשת חקת פרק יט פסוק ב

טעם טומאת המת, בעטיו של נחש, כי הנפטרים בנשיקה לא יטמאו מן הדין, והוא שאמרו צדיקים אין מטמאין. ולכך אמר הכתוב זאת חקת התורה, כלומר הנחקקת מן התורה והיא תורה שבע"פ. על כן היא פרה והיא אדומה ממדת הדין, ונתנה לאלעזר להעשות לפניו אפילו על ידי זר, אבל הסגן יראה מעשיה כדי שתעשה על כוונתו שלא יחשבו בה מחשבה רעה כאומות והשטן:

תוספות מסכת כתובות דף קג עמוד ב ד"ה אותו היום

אותו היום שמת רבי בטלה קדושה - שהיו קורין אותו רבינו הקדוש והא דתניא בשילהי סוטה (דף מט.) משמת ר' בטלה ענוה ויראה י"ל קדושה בכלל והרב רבי חיים כהן היה אומר אילמלי הייתי כשנפטר ר"ת הייתי מטמא לו דהאי בטלה קדושה דקאמר הכא היינו קדושת כהונה וכן מוכח מדקאמר אותו היום משמע אותו היום דוקא ותו לא ובהדיא אמר בירושלמי דמס' ברכות בפ' מי שמתו דכשמת רבי אמרו אין כהונה היום ואין נראה לרבי דכמדומה לרבי דהתם מיירי בטומאת בית הפרס דרבנן אבל טומאה דאורייתא לא.

תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כה עמוד א

והעוסק במצוה פטור מן המצוה מהכא נפקא? מהתם נפקא, דתניא: ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם וכו' אותם אנשים מי היו? נושאי ארונו של יוסף היו, דברי רבי יוסי הגלילי,

Rabbi Fuerst

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ב סימן מט

בדבר עישון סיגריות ז' דחנכה תשכ"ד. מע"כ ידידי הנכבד הר' אהרן קירשענבוים שליט"א.

הנה בדבר עישון סיגריות ודאי מכיון שיש חשש להתחלות מזה מן הראוי להזהר מזה, אבל לומר שאסור מאיסור סכנתא מכיון שדשו בה רבים כבר איתא בגמ' בכה"ג שומר פתאים ה' בשבת דף קכ"ט ובנדה דף ל"א ובפרט שכמה גדולי תורה מדורות שעברו ובדורנו שמעשנין, וממילא אף לאלו שמחמירין לחוש להסכנה ליכא איסור לפנ"ע בהושטת אש וגפרורים למי שמעשן. ידידו מברכו, משה פיינשטיין.

תוספות מסכת מועד קטן דף יא עמוד א

כוורא סמוך למסרחיה מעלי - ובזמן הזה תופסים סכנה למיכל סמוך לסירחון וגם משתי עלה אבוה דאמר בסמוך דמעלי ושמא נשתנו כמו הרפואות שבש"ס שאינן טובות בזמן הזה או שמא נהרות דבבל מעלו לו טפי ויש מפרשים דכוורא לא בכלל דגים מיירי ושם דג ששמו כוורא ומשונה בדברים האלו משאר דגים כדאמרינן פ' כל הבשר (חולין דף קט:): אסר לן גירותא שרא לן לישנא דכוורא ואין נראה שיהא בכל הלשונות של דגים טעם אחד.

תוספות מסכת חולין דף מז עמוד א ד"ה כל הני

כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו - והא דאמר דביני ביני טרפה היינו היכא דגדולה הרבה ואין דומה לענוניתא דורדא פירש בקונטרס דכי משתכחן תרתי דטרפה דהא יתרת דביני וביני לאו אורחה דחדא גופה לא אכשר אלא משום דכל הני עיזי ברייתא הכי אית להו ואם אין לה אפילו אחת כשרה ורבינו אפרים אומר דעל אחת לא היה אומר כל הני עיזי ברייתא הכי אית להו ולא היה סבור רב אשי למטרפה דהא כולוהו אית להו אלא ודאי אפילו על שנים קאמר דכשרה משום דהני עיזי ברייתא הכי אית להו ולפיכך אם אין לו אפילו אחת טרפה ונראה דאין ראייה מבהמות שלנו דשמא חלוקות משלהם כדאשכחן בפרק הלוקח בהמה (בכורות דף יט:): דפרה בת שלשה שילדה ודאי לכהן ובהמות שלנו יולדות לפעמים בשנה שניה אם לא שנאמר דכשילדת בשנה שניה תשש כחה ושוב לא תלד עד שנה רביעית ועמא דבר כרש"י מדקאמר וקרו לה טבחי עינוניתא דוורדא משמע כפירושו דאין שם אלא היא דלא מסתבר כלל לומר דקאי אשניה ובכל מקום שהיא סרוכה טרפה ואם חסר אחת מן האונות אין העינוניתא מצטרפת להשלים.

שו"ת אגרות משה יורה דעה חלק ג סימן נב

א' הנה בדבר אשה שכבר ברור שהיא מעוברת ע"י הרגשתה בעצמה באופן ברור או ע"י בדיקות הידועות לרופאים אבל עדיין לא עברו ג' חדשים שלא הוכר עובריה, ודאי דמדינא דגמ' דוקא אחר שעברו ג' חדשים היא בחזקת מסולקת דמים כמפורש בגמ' בנדה דף ז' במתני' לענין דיין שעתן שהוא משודע עובריה ומפורש בברייתא בדף ח' סומכוס אומר משום ר"מ ג' חדשים ומטעמא דאר"ז דהוא משום דראשה ואבריה כבדין עליה, וכן גם איפסק בש"ע /יו"ד/ סימן קפ"ט אבל הוא מהדברים שנשתנו הטבעים זה איזה מאות שנה שתיכף משנתעברה פסקו דמיה, וידיעת רוב הנשים וכמעט כולן

שחושבות ירחי עיבורן משעת הפסקת ראיית הדם בזמן וסתן בערך, וגם סומכין ע"ז לדינא להרבה ענינים כדמצינו בתשובות רבותינו קרוב לארבע מאות שנה שהוא בתשובת הב"ח סימן ק' וכתבה בסוף חדש ניסן שפ"ט שכיון שפירסה נדה היה מבטל קול שזינתה ואין הבת מבעלה וגם היתה אשה מעידה על כך והיה גם הוכחה מזה שילדה לז' חדשים משניסת והיתה גדולה כולד בן ט', משום שזה שפירסה נדה הוא ודאי עדיף טפי מהיו שניהם חבושים בבית האסורים דאיכא אפשר רחוק שזינתה גם עם אחר בבית האסורים עיין שם, ואף הנו"ב בקמא חאה"ע סימן ס"ט באשה שילדה אח"מ = אחר מות = בעלה בט' חדשים וט"ז יום ופירסה נדה שתי שבועות אח"מ בעלה שהעם ריננו דכיון דסתם מעוברת בחזקת מסולקת דמים הרי לא היתה מעוברת מבעלה, ומ"מ התירה הוא רק דאף שודאי לא מצוי שתפרוס נדה כשהיא מעוברת אף רק איזה ימים כרינון העם, אין להוציאה מחזקת כשרותה כי אירע גם שרואות דם כשהן מעוברות, ומה שמסיק ושאלתי פה לרופאים ואמרו לי שדבר זה שכיח מאד מאד לרוב בהרבה נשים שבתחלת עיבורן רואות ושופעות דם בשעת וסתן חדש ושני חדשים, הנה ודאי לשון גוזמא גדולה היא דהרי זה גופא דהנו"ב בעצמו לא ידע וכל העם לא ידעו זה והיינו שגם הנשים המילדות לא ידעו מזה הוא הכרח שאינו דבר מצוי כלל דהא רובא דרובא נשי לא היו הולכות לרופאים להוליד הולד, ואף הדורות שאחרי הנו"ב כי גם בילדותי עדיין לא היו הולכות לרופאים וגם לא לאקושארקעס/למייילדות/ שהן נשים שלמדו בבית ספר דהמדינה לזה שכבר היו נמצאות באיזה מקומות אלא לנשים זקנות שמסרו אחת לחברתה איך להתנהג, ולא הלכו לרופאים אלא נשים מועטות ורק כשהן חולות, שאף כל הנשים שהלכו לרופאים היו מיעוטא דמיעוטא נגד כל הנשים שבעולם וכ"ש המיעוט מאלו שהלכו לרופאים שעלייהו אמרי שהוא שכיח הוא כמעט שאינו כלום נגד כל הנשים ותמוה על לשון זה שמביא מהרופאים דהרי כיון שהוצרך לשאול מרופאים הרי הוא ברור שבלא זה לא היה יודע זה, שא"כ ברור שנשתנו הטבעים בזה זה מאות בשנים שתיכף כשנתעברות פוסקות מלראות דם ושפיר כתב בתורת השלמים שתיכף כשנתעברה רובן דרובן של הנשים פוסקות מלראות דם.

שולחן ערוך יורה דעה הלכות מילה סימן רסו סעיף יא

והוא הדין לספק בן שבעה ספק בן שמונה, שאין מלין אותו בשבת אלא אם כן גמרו שערו וצפרניו. הגה: וי"א דמהלין ליה הואיל וספק בן שבעה הוא, אלא דאין מחללין עליו השבת בשאר דברים (סמ"ג וכן משמע מהרי"ף והרא"ש וטור), וכן נראה לי עיקר.

שו"ת אגרות משה חושן משפט חלק ב סימן עו

והקלקול לחלות מזה הוא עכ"פ רק מיעוט קטן וכ"ש להחלות מזה בסרטן (קענסער) ובעוד מחלות מסוכנות הוא קטן ביותר דאף שמע"כ ראה הרבה חולים שמע"כ שהוא רופא ונמצא בבית החולים ורואה כמעט בכל יום חולים בסרטן הריאה והגרונן וגם באיברים אחרים שנמצאו יותר באלו שמעשנים סיגריות, וכן הוא נמי גם בשאר בתי חולים, מ"מ ודאי כל החולים הנמצאים בבתי החולים וגם בצירוף אלו שלא באו לבתי החולים הוא מיעוטא לגבי אלו דעלמא שנמצאו בבתייהם שלא נחלו כלל.

Rabbi Graus

תלמוד בבלי מסכת חגיגה דף ג עמוד ב

תנו רבנן: איזהו שוטה? היוצא יחידי בלילה, והלן בבית הקברות, והמקרע את כסותו. איתמר, רב הונא אמר: עד שיהו כולן בבת אחת. רבי יוחנן אמר: אפילו באחת מהן. היכי דמי? אי דעביד להו דרך שטות - אפילו בחדא נמי. אי דלא עביד להו דרך שטות - אפילו כולהו נמי לא! - לעולם דקא עביד להו דרך שטות, והלן בבית הקברות - אימור כדי שתשרה עליו רוח טומאה הוא דקא עביד, והיוצא יחידי בלילה - אימור גנדרפס אחדיה, והמקרע את כסותו - אימור בעל מחשבות הוא. כיון דעבדינהו לכולהו - הוה להו.

רמ"א יורה דעה הלכות תלמוד תורה סימן רמה סעיף כב

ומי שהוחזק לרב בעיר אפילו החזיק בעצמו באיזה שררה, אין להורידו מגדולתו אף על פי שבא לשם אחר גדול ממנו (ריב"ש סימן רע"א). אפילו בנו ובן בנו לעולם קודמים לאחרים, כל זמן שממלאים מקום אבותיהם ביראה והם חכמים קצת. (רמב"ם פ"א מהלכות מלכים). ובמקום שיש מנהג לקבל רב על זמן קצוב, או שמנהג לבחור במי שירצו, הרשות בידם, (כל בו). אבל כל שקבלו הקהל עליהם וכל שכן אם עשו ברצון השררה אין לשום גדול בעולם להשתרר עליו ולהורידו (שם בריב"ש).

תוספות מסכת יומא דף יב עמוד ב ד"ה כהן גדול

כהן גדול משום איבה - הקשה ר"י מדקאמר טעמא משום איבה מכלל דמן הדין ראוי להיות כהן גדול מדאורייתא אלא גזרו ביה רבנן משום איבה ותימה אם כן מאי איצטריך לפרושי טעמא דכהן הדיוט משום מעלין בקדש וכו' תיפוק ליה מדילפינן מקרא בפרק שני דזבחים (דף יח.). דכהן גדול שלבש בגדי כהן הדיוט ועבד עבודתו פסולה משום מחוסר בגדים וליכא למימר דהא דקאמר דלא חזי להיות כהן גדול משום איבה היינו לאחר מיתת הראשון דהא מודה רבי יוסי דאם מת ראשון שני חוזר לעבודתו וי"ל דכהן גדול מתמנה בפה ומסתלק בפה ובירושלמי דריש ליה מקרא ומסתברא שהדבר תלוי במלך ובאחיו הכהנים כדאמר בפרק הבא על יבמתו (יבמות דף סא.) דינאי מלכא אוקמיה ליהושע בן גמלא בכהני רברבי ואמר בתוספתא [פ"א] ובירושלמי ביוסף בן אלם מציפורי שאירע פסול בכהן גדול ושימש תחתיו ולאחר שיצא אמר אדוני המלך פר ושעיר שקרבין היום משל מי משלי או משל כהן גדול אמר לו המלך לא דיך ששימשת שעה אחת לפני מי שאמר והיה העולם וכו' עד וידע שהוסע מן הכהונה.

שו"ת חתם סופר חלק יורה דעה סימן ה

אמנם הרוב יכולים למחות אף על גב שהם עצמם מינו אותם לכתחלה על כל דבר הקהל מ"מ יכולים עתה לחזור בהם וגם ע"ז שייך מה לי קבלה מתחלה מה לי חזרה בסוף שהם אמרו למנותם והם אמרו לחזור בהם ואפי' כה"ג נתמנה בפה ומסתלק בפה כמ"ש תוס' יומא י"ב ע"ב. האמת שבירושלמי במס' הוריות איתא דכה"ג דכתב שמן משחת אלקיו עליו אני ה' מה ה' לעולם אף כה"ג אינו עובר לעולם וצ"ל כהן גדול שנמשח בשמן המשחה שאני אף על גב דדוד המלך

נמי נמשח ואפ"ה בששה חדשים שנרדף מאבשלום הי' מתכפר בשעירה כהדיוט מ"מ גבי כהן דכתיב אני ה' גבי משיחה שלו אינו עובר מגדולתו לעולם אבל כה"ג מרובה בגדים מסתלק בפה כ"ש מינוי קהל ע"כ יכולים הרוב לסרב על תקנתם וכאלו סלקום ממינוי שלהם עכשיו.

שו"ת חתם סופר אורח חיים סימן קעו

והנ"ל בזה דלא לחנם האריכו לומר אנו שלוחי בית דין ואתה שלוחינו ושליח ב"ד משביעים וכו', מה צורך לאורך הלז, אלא משום דכהן גדול מתמנה בפה ומסתלק בפה ע"י בית דין כמ"ש תוס' יומא י"ב ע"ב ד"ה כה"ג כו', והצדוקים מודים שאין עבודת יה"כ כשרה אלא בכה"ג, ושלוחי ב"ד בשליחות מתנים עמו שאם ישנה דבר איננו שלוחם, פי' איננו כהן גדול נמצא העבודה פסולה.

תלמוד בבלי מסכת מגילה דף יד עמוד א - ב

אביגיל - דכתיב והיה היא רכבת על החמור וירדת בסתר ההר. בסתר ההר מן ההר מיבעי ליה אמר רבה בר שמואל: על עסקי דם הבא מן הסתרים. נטלה דם והראתה לו. אמר לה: וכי מראין דם בלילה אמרה לו: וכי דנין דיני נפשות בלילה? - אמר לה מורד במלכות הוא, ולא צריך למידייניה. אמרה לו: עדיין שאול קיים, ולא יצא טבעך בעולם. - אמר לה: וברוך טעמך וברוכה את אשר כלתני היום הזה מבוא בדמים.

פרשת דרכים [מהמשנה למלך] דרוש יא

נמצינו למדין, שאביגיל ודוד היו חלוקין בדין. שדוד היה סבור דמשעה שנמשח ע"י שמואל יש לו דין מלך ואף שעדיין שאול קיים, ואביגיל סוברת שאין לו דין מלך אף שכבר נמשח ע"י שמואל מאחר שעדיין שאול קיים וכו'. והכונה היא עם מאי דאמרינן בירושלמי פרק קמא דראש השנה, וברות רבתי עלה דקרא דויאמר לה בועז לעת האוכל גשי הלום, אמר רב הונא כל אותם ששה חדשים שהיה בורח דוד מאבשלום לא עלו לדוד ממנין שני מלכותו שהיה מתכפר בשעירה כהדיוט, ע"כ. הרי דסבירא ליה לדוד דאף שהוא היה משוח מפי ה' וכבר התחיל במלכותו, מכל מקום כיון שנטו כל ישראל אחרי אבשלום אין לו דין מלך.

וכן כתב רד"ק עלה דקרא דכי יואב נטה אחרי אדניה ואחרי אבשלום לא נטה וז"ל כי אילו נטה אחרי אבשלום ולא נטה אחרי אדניה לא היה לו לפחוד, שכיון שכל ישראל היו רוצים להמליכו לא היה מורד שיתחייב מיתה, שאם כן היה עמשה חייב מיתה, והנה דוד אמר לו לשומו שר צבא ובקש עתה את דמו מיד יואב, ע"כ. ואפשר דמטעם זה לא רצה דוד להרוג את שמעי כשבזהו, דהא קי"ל דמלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול, אלא דסבר דוד דמאחר שכל ישראל נטו אחרי אבשלום אין לו דין מלך, דומיא דמה שהיה מתכפר בשעירה כהדיוט.

שו"ת אבני נזר חלק יורה דעה סימן שיב

אך כשאני לעצמי הייתי אומר דמשעה שמשחו שמואל הי' לו דין מלך לכל דבר וכבש"ס מגילה (י"ד ע"ב) דנבל מורד במלכות הוה ואביגיל הצילו משום דעדיין לא יצא טבעו בעולם. ולמה לא אמרו בלשון מבורר שעדיין לא נתמנה או עדיין

אינו מלך. ומשמע דמלך הוא. אבל אין על המורד דין מורד במלכות כיון שלא יצא טבעו ולא הי' מלכותו בהתגלות ואולי לא ידע המורד ולפי זה כל בית שאול הי' להם דין מורדים משום דאחר מיתת שאול הי' מפורסם משיחת שמואל. וידעתי כי הפרשת דרכים בדרך המלך דרך אחרת אתו עיין שם. אך לאו לדרשא קאתינא. ורחש לבי עוד דבר חדש דהא דאיתא בירושלמי פ"ק דר"ה ופ"ג דהוריות דששה חדשים שהי' דוד נרדף מפני אבשלום בשעירה הי' מתכפר כהדיוט. לאו למימרא דאז לא הי' לו דין מלך כלל. אלא מאחר דדין שעיר תלוי במי שאינו ע"ג אלא הי' אלקיו. ומאחר שהי' נרדף ומתירא מאבשלום בע"כ יש ע"ג שררה. ואין זה תלוי באם יש לו דין מלך או לא. והרי אפי' רבי בעא מיני' דר"ח מאי אני בשעיר [הוריות יא ע"ב] אף שלא הי' בו ענין מלוכה כלל אי לאו דצרתו בבבל הוא הריש גלותא והריש גלותא באמת בשעיר.

תלמוד בבלי מסכת ברכות דף כז עמוד ב – דף כח עמוד א

תנו רבנן: מעשה בתלמיד אחד שבא לפני רבי יהושע, אמר לו: תפלת ערבית רשות או חובה? אמר ליה: רשות. בא לפני רבן גמליאל, אמר לו: תפלת ערבית רשות או חובה? אמר לו: חובה. אמר לו: והלא רבי יהושע אמר לי רשות! אמר לו: המתן עד שיכנסו בעלי תריסין לבית המדרש. כשנכנסו בעלי תריסין, עמד השואל ושאל: תפלת ערבית רשות או חובה? אמר לו רבן גמליאל: חובה. אמר להם רבן גמליאל לחכמים: כלום יש אדם שחולק בדבר זה? אמר ליה רבי יהושע: לאו. אמר לו: והלא משמך אמרו לי רשות! אמר ליה: יהושע, עמוד על רגליך ויעידו בך! עמד רבי יהושע על רגליו ואמר: אלמלא אני חי והוא מת - יכול החי להכחיש את המת, ועכשיו שאני חי והוא חי - היאך יכול החי להכחיש את החי? היה רבן גמליאל יושב ודורש, ורבי יהושע עומד על רגליו, עד שרננו כל העם ואמרו לחוצפית התורגמן: עמוד! ועמד.

אמרי: עד כמה נצעריה וניזיל? בראש השנה אשתקד צעריה, בבכורות במעשה דרבי צדוק צעריה, הכא נמי צעריה, תא ונעבריה! מאן נוקים ליה? נוקמיה לרבי יהושע? בעל מעשה הוא; נוקמיה לרבי עקיבא? דילמא עניש ליה, דלית ליה זכות אבות; אלא נוקמיה לרבי אלעזר בן עזריה, דהוא חכם והוא עשיר והוא עשירי לעזרא. הוא חכם - דאי מקשי ליה מפרק ליה, והוא עשיר - דאי אית ליה לפלוחי לבי קיסר אף הוא אזל ופלח, והוא עשירי לעזרא - דאית ליה זכות אבות ולא מצי עניש ליה. אתו ואמרו ליה: ניחא ליה למר דליהוי ריש מתיבתא? אמר להו: איזיל ואימליך באינשי ביתי. אזל ואמליך בדביתהו. אמרה ליה: דלמא מעברין לך? אמר לה: [לשתמש אינש] יומא חדא בכסא דמוקרא ולמחר ליתבר. אמרה ליה: לית לך חיותא. ההוא יומא בר תמני סרי שני הוה, אתרחיש ליה ניסא ואהדרו ליה תמני סרי דרי חיותא. היינו דקאמר רבי אלעזר בן עזריה: הרי אני כבן שבעים שנה, ולא בן שבעים שנה.